

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL A. S. IR COMPENSA LIFE VIENNA INSURANCE GROUP SE GINČO
NAGRINĖJIMO**

2020 m. gegužės 20 d. Nr. V 2020/(21.27.E-2101)-242-208
Vilnius

Lietuvos bankas gavo A. S. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir *Compensa Life Vienna Insurance Group SE*, veikiančios per Lietuvoje įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėjo 2018 m. vasario 2 d. prašymu, kuriuo pareiškėjas kreipėsi į draudiką, norėdamas apdrausti mažametį sūnų D. S. (toliau – apdraustasis) investiciniu gyvybės draudimu, tarp pareiškėjo ir draudiko buvo sudaryta Investicinio draudimo PLIUS sutartis, draudimo liudijimo Nr. (*duomenys neskelbtini*), (toliau – Investicinio draudimo sutartis). Investicinio draudimo sutartis įsigaliojo 2018 m. vasario 8 d., draudimo liudijime nurodytas draudimo laikotarpis nuo 2018 m. vasario 8 d. iki 2085 m. spalio 31 d. Draudimo liudijime nurodyta, kad Investicinio draudimo sutarčiai taikytinos Bendrosios sąlygos ir Specialiosios sąlygos Investicinis draudimas PLIUS Nr. 012 (toliau – Specialiosios sąlygos), galiojančios nuo 2015 m. kovo 1 d.¹, taip pat Investicinio gyvybės draudimo PLIUS kainynas (toliau – kainynas), galiojantis nuo 2015 m. kovo 1 d.².

2020 m. kovo 10 d. pareiškėjas pateikė pretenziją draudikui dėl ikisutartinės informacijos neatskleidimo. Pretenzijoje pareiškėjas nurodė, kad Investicinio draudimo sutartį su draudiku sudarė siekdamas sukaupti lėšų apdraustojo savarankiško gyvenimo pradžiai, sutarties pabaiga – 2033 metai, kai apdraustasis sulauks pilnametystės. Pareiškėjas nurodė, kad apie savo planus aiškiai pranešė draudiko atstovui, su kuriuo bendravo ir kuris rengė Investicinio draudimo sutartį. Pareiškėjas nurodė, kad 2020 metais, gavęs draudiko ataskaitas už 2019 metus³ ir įsigilinęs į Investicinio draudimo sutarties sąlygas, suprato, kad buvo sąmoningai suklaudintas draudiko atstovo. Pasirašydamas šią sutartį pareiškėjas neįsiskaitė į jos sąlygas ir tik dabar suprato, kad Investicinio draudimo sutartis visiškai neatitinka jo lūkesčių, visais atvejais sukelia materialinių nuostolių pareiškėjui ir, kaip pasekmė, apdraustajam. Pretenzijoje pareiškėjas teigė, kad, pagal kainyną, pirmaisiais ir antraisiais Investicinio draudimo sutarties galiojimo metais yra taikomi sutarties sudarymo ir administravimo mokesčiai, tačiau, prieš pasirašant Investicinio draudimo sutartį, draudiko atstovas akcentavo, kad pirmiau išvardyti mokesčiai yra taikomi tik pirmąjį šios sutarties galiojimo mėnesį. Pareiškėjo teigimu, prieš sudarant Investicinio draudimo sutartį, draudiko atstovas taip pat nepaminėjo, kad atsiimant sukauptas lėšas iki Investicinio draudimo sutarties pabaigos, jų (išperkamosios sumos) dydis apie 2033 metus (planuotą Investicinio draudimo sutarties nutraukimo laiką) būtų daugiau nei 4 000 eurų mažesnis už iki to laikotarpio planuojamų sumokėti draudimo įmokų sumą. Taigi draudiko atstovas, pareiškėjo vertinimu, pasiūlė pareiškėjui aiškiai nuostolingą draudimą ir nuslėpė svarbią informaciją. Pretenzijoje pareiškėjas prašė draudiko nutraukti Investicinio draudimo sutartį ir grąžinti jam

¹ <https://www.compensalife.eu/pdf/LT/conditions/012-lt-2015-03-01.pdf>

² <https://www.compensalife.eu/pdf/LT/pricelists/Investicinis%20gyvybes%20draudimas%20Plus.pdf>

³ Pareiškėjui siųstoje metinėje ataskaitoje už 2018 metus nurodyta, kad bendra draudimo įmokų suma – 1 250 Eur, sukauptą suma – 444,01 Eur, investicinis pelnas (nuostolis) yra -30,47 Eur, pritaikyti administravimo mokesčiai – nuo draudimo įmokų – 750 Eur, nuo sukauptos sumos – 25,52 Eur; metinėje ataskaitoje už 2019 metus nurodyta, kad bendra draudimo įmokų suma – 1 200 Eur, sukauptą suma – 994,23 Eur, investicinis pelnas (nuostolis) – 69,06 Eur, pritaikyti administravimo mokesčiai nuo draudimo įmokų – 691 Eur, nuo sukauptos sumos 27,84 Eur.

pagal šią sutartį sumokėtas įmokas.

Nesulaukęs atsakymo į pateiktą pretenziją⁴, pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką dėl su draudiku kilusio ginčo nagrinėjimo. Be pretenzijoje nurodytų argumentų, pareiškėjas papildomai pažymėjo, kad keli pareiškėjo draugai tuo pačiu metu kaip ir pareiškėjas pasirašė investicinio draudimo sutartis, turėdami tuos pačius tikslus – sukaupti lėšų savo vaikų ateičiai. Pareiškėjo teigimu, įsigilinę į Investicinio draudimo sutarties sąlygas, „visi jie vienbalsiai teigė, kad nuo jų buvo nuslėpti tie patys faktai – nors ir bendravome su skirtingais vadybininkais“. Prieš pateikdamas pretenziją draudikui pareiškėjas nurodo kelis kartus kalbėjęs su skirtingais draudiko darbuotojais (telefonu ir vizito į filialą metu). Susidarė įspūdis, kad nė vienas iš darbuotojų, su kuriais tarėsi pareiškėjas, nėra įsigilinęs į Investicinio draudimo sutarties sąlygas, nes atsakymai į pareiškėjo klausimus būdavo visą laiką skirtingi. Kreipimesi pareiškėjas prašo nutraukti Investicinio draudimo sutartį ir grąžinti pagal Investicinio draudimo sutartį sumokėtas draudimo įmokas.

Draudikas nesutinka su pareiškėjo reikalavimu. Atsiliepime draudikas nurodo, kad siekdamas užtikrinti, kad esami ar potencialūs klientai gautų visą informaciją, konsultacijas ir dokumentus, būtinus gyvybės draudimo sutartims sudaryti, visais atvejais prieš sudarant draudimo sutartis pateikia pildyti Konsultacijos protokolą, kurį savo parašais patvirtina konsultaciją suteikęs draudimo konsultantas ir ją gavęs klientas. Nagrinėjamu atveju pareiškėjo Konsultacijos protokole pažymėta, kad per konsultaciją pareiškėjui buvo pateikta visa reikiama ikisutartinė informacija: pagrindinės informacijos dokumentas (pateiktas popieriuje); esminė informacija apie gyvybės draudimo sutartį (pateikta žodžiu, raštu (prašymo sudaryti gyvybės draudimo sutartį reverse) ir nuoroda į interneto puslapį); informacija apie draudimo sutarties mokesčius (pateikta žodžiu, supažindinta su kainynu ir pateikti individualūs skaičiavimai iš skaičiuoklės); draudimo taisyklės (draudimo taisyklių kopijos įteiktos ir pateikta interneto puslapio nuoroda). Pareiškėjo Konsultacijos protokole taip pat pažymėta, kad pareiškėjui buvo pateikta informacija apie draudimo principu pagrįstą investavimo produktą ir apie investicinę riziką, prisiimamą pagal draudimo sutartį, ir jis savo parašu patvirtino, kad, pasirinkdamas draudimo principu pagrįstą investavimo produktą, supranta, įvertino ir prisiima visą investavimo riziką: visas investicines pajamas ar visą nuostolį, gautus investuojant lėšas pagal pasirinktas investavimo kryptis.

Draudikas mano, kad minėtos Investicinio draudimo sutarties sąlygos, taip pat sutarčiai taikytini mokesčiai ir jų atskaitymo tvarka pareiškėjui buvo tinkamai atskleisti, žinomi ir suprantami. Tai, draudiko teigimu, pareiškėjas patvirtino pasirašydamas pirmiau minėtą Konsultacijos protokolą, taip pat prašymą sudaryti draudimo sutartį, kuriame pareiškėjas pasirašytinai patvirtino, kad gavo ir supranta visą esminę informaciją, susijusią su Investicinio draudimo sutarties sudarymu, vykdymu bei nutraukimu, ir turėjo pakankamai laiko su ja susipažinti, sutinka su šios sutarties sąlygomis, įskaitant, bet neapsiribojant, draudimo taisykles (Bendrašias draudimo sąlygas, Specialiąsias sąlygas, kainyną, Investicinio draudimo sutarčių administravimo tvarką), kurių kopijas gavo, ir jas supranta, taip pat kitomis draudimo sąlygomis ir mokesčiais, kurie su juo buvo aptarti individualiai, ir patvirtino, kad jų turinys pareiškėjui yra aiškus ir priimtinas ir atitinka jo interesus. Be to, draudikas nurodo, kad visa prieš sudarant Investicinio draudimo sutartį pateiktina esminė su jos sudarymu ir sąlygomis susijusi informacija, įskaitant esminę informaciją apie taikomus mokesčius bei šiai sutarčiai valstybės taikomą apmokestinimo tvarką, nutraukimo sąlygas ir pan., pareiškėjui buvo pateikta raštu prašymo sudaryti draudimo sutartį reverse (kitoje lapo pusėje).

Draudikas pažymėjo, kad draudėjo pasirinktas draudimo principu pagrįstas investavimo produktas („Investicinis draudimas PLIUS“), skirtingai nei garantuotų palūkanų draudimas, pasižymi tuo, kad draudėjas pats priima investicinius sprendimus, t. y. pasirenka investavimo kryptis ir nurodo sumokėtų draudimo įmokų paskirstymą jose. Su draudėjo pasirinktais investavimo sprendimais susijusi rizika (investicinės pajamos ar nuostolis) pagal tokią draudimo sutartį tenka draudėjui, o draudikas, savo ruožtu, neatsako už draudėjo priimtų investicinių sprendimų investavimo rezultatus, investicinis pajamingumas nėra garantuojamas, tačiau, nors draudimo principu pagrįsti investavimo produktai pasižymi didesne rizika, tačiau jie, draudiko teigimu, suteikia galimybę klientams sėkmingai

⁴ Atsakydamas į šią pareiškėjo nurodytą aplinkybę, draudikas teigia, kad pareiškėjo pretenzija perduota atsakingam draudimo konsultantui, pavedant susisiekti su pareiškėju ir pateikti išsamius paaiškinimus dėl pretenzijoje keliamų klausimų. Nedelsiant to padaryti konsultantui nepavyko, nes, kaip teigia konsultantas, niekas neatsakė į jo telefono skambutį. Vėliau dėl žmogiškosios klaidos, kurią iš esmės sąlygojo pasikeitusi darbo organizavimo tvarka dėl paskelbto karantino, laiku nebuvo parengtas oficialus atsakymas pareiškėjui, dėl to draudikas apgailestauja.

investuojant gauti daug didesnę investicinę gražą.

Remdamasis atsiliepime išdėstytais argumentais, draudikas mano, kad visa privaloma, būtina ir reikalinga informacija, susijusi su Investicinio draudimo sutarties sąlygomis ir jai taikytiniais mokesčiais, paremta konkrečiais skaičiavimais, buvo pasirašytinai atskleista pareiškėjui iki sudarant Investicinio draudimo sutartį, ir ši sutartis atitinka pareiškėjo lūkesčius.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko suteiktos informacijos apie mokėtinus mokesčius ir pareiškėjo reikalavimo nutraukti Investicinio draudimo sutartį bei gražinti sumokėtas draudimo įmokas pagrįstumo.

Dėl informacijos apie taikytinus mokesčius atskleidimo

Vertinant pareiškėjo nurodytas aplinkybes, kad sudarant Investicinio draudimo sutartį jis draudiko darbuotojo (atstovo) buvo suklaidintas dėl pagal šią sutartį mokėtinų mokesčių dydžio, nes, pareiškėjo teigimu, jam buvo paaiškinta, kad sutarties sudarymo ir administravimo mokesčiai yra taikomi tik pirmąjį Investicinio draudimo sutarties galiojimo mėnesį, pažymėtina, kad pagal ginčo šalių sudarytą sutartį mokėtinų mokesčių ir kitų sumų apskaičiavimo ir mokėjimo sąlygos ir kitos nuostatos, reikšmingas pareiškėjo nurodytoms aplinkybėms vertinti, įtvirtintos Investicinio draudimo sutarties sąlygose. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.185 straipsnio 2 dalimi ir 6.186 straipsnio 1 dalimi, draudimo taisyklės draudėjui yra privalomos tik tuo atveju, jeigu draudikas jas tinkamai atskleidė, t. y. sudarė protingą galimybę draudėjui susipažinti su draudimo taisyklėmis ir draudėjas aiškiai išreiškė savo sutikimą su sutarties sąlygomis. CK 6.992 straipsnio 2 dalis įpareigoja draudiką sudaryti sąlygas suinteresuotiems asmenims viešai susipažinti su draudimo rūšies taisyklėmis, o prieš sudarant draudimo sutartį – įteikti jų kopijas draudėjui.

Remiantis ginčo nagrinėjimo medžiagoje esančiais duomenimis, iki priimant sprendimą dėl Investicinio draudimo sutarties sudarymo pareiškėjui papildomai buvo parengtas ir pateiktas individualus draudimo pasiūlymas su preliminariais individualizuotais skaičiavimais, o kaip preliminarus pasiūlymo priedai nurodyti Investicinio draudimo sutarčiai taikytinos Bendrosios ir Specialiosios sąlygos, kainynas. Pareiškėjui raštu rekomenduota prieš sudarant šią draudimo sutartį išsamiai ir atsakingai susipažinti su taikytinomis draudimo taisyklėmis, taikomais mokesčiais ir kitais atskaitymais (kainynu), taip pat kitomis draudimo sutarties sąlygomis, tam buvo suteikta pakankamai laiko, minėtą pasiūlymą pareiškėjas pasirašė. Be to, pasirašydamas prašymą sudaryti Investicinio draudimo sutartį, taip pat draudimo liudijimą, pareiškėjas savo parašu patvirtino, kad gavo ir supranta Investicinio draudimo sutarties sąlygas (jų kopiją), tarp jų ir draudimo taisykles (Bendrąsias sąlygas, Specialiąsias sąlygas, kainyną ir Investicinio draudimo sutarčių administravimo tvarką), atidžiai su jomis susipažino, , , kai kurios draudimo sąlygos bei mokesčiai buvo aptarti individualiai. Ši aplinkybė bei CK 1.73 straipsnyje nustatytos rašytinės formos sandorio pasirašymas, kaip asmens valios išraiškos forma, leidžia daryti pagrįstą išvadą, kad pareiškėjas, sudarydamas Investicinio draudimo sutartį, išreiškė savo valią dėl šią sutartį sudarančių taisyklių sąlygų taikymo ir privalomumo, sutiko su visomis standartinių draudimo sutarties sąlygų nuostatomis, tarp jų ir nuostatomis dėl mokesčių apskaičiavimo bei mokėjimo tvarkos. Be to, pareiškėjas savo parašu Konsultacijos protokole, pasirašytame iki sudarant Investicinio draudimo sutartį, be kita ko, patvirtino, kad draudimo konsultantas jam pateikė visą informaciją ir dokumentus, susijusius su Investicinio draudimo sutarties sudarymu, vykdymu bei nutraukimu, išsamiai ir suprantamai paaiškino pateiktą informaciją, taip pat patvirtino, kad buvo atskleisti visi su šios sutarties sudarymu, vykdymu, administravimu ar nutraukimu susiję mokesčiai, jų skaičiavimo tvarka ir įtaka sukauptai sumai ar išperkamajai sumai pagal Investicinio draudimo sutartį ir kad jam buvo suteikta pakankamai laiko atsakingai susipažinti su visa informacija ir dokumentais, ši informacija pareiškėjui yra suprantama, o Investicinio

draudimo sutarties sąlygos priimtinos. Konsultacijos protokole pareiškėjo pažymėta, kad jam buvo pateikta visa reikiama ikisutartinė informacija: pagrindinės informacijos dokumentas (pateiktas popieriuje); esminė informacija apie gyvybės draudimo sutartį (pateikta žodžiu, raštu (prašymo sudaryti gyvybės draudimo sutartį reverse) ir nuoroda į interneto puslapį); informacija apie draudimo sutarties mokesčius (pateikta žodžiu, supažindinta su Kainynu ir pateikti individualūs skaičiavimai iš skaičiuoklės); draudimo taisyklės (draudimo taisyklių kopijos įteiktos ir pateikta interneto puslapio nuoroda).

Investicinio draudimo sutartį sudarančių Specialiųjų sąlygų 9 skirsnio papunkčiuose aiškiai nurodyta, kad visu Investicinio draudimo sutarties galiojimo laikotarpiu yra taikytini sutarties valdymo (administravimo) mokesčiai, skirti draudimo sutarties sudarymo ir vykdymo išlaidoms padengti, rizikos mokesčiai už draudimo apsaugą bei papildomų paslaugų mokesčiai. Minėtose Specialiosiose sąlygose taip pat įtvirtinta, kad Investicinio draudimo sutarčiai taikytinų mokesčių konkretus ar individualus dydis arba apskaičiavimo tvarka yra nurodomi draudimo liudijime ir (arba) jai taikytiname kainyne. Remiantis Investicinio draudimo sutarties sąlygomis, tam tikra dalis šios sutarties administravimo mokesčių yra atskaitoma per kelis pirmuosius sutarties galiojimo metus: Investicinio draudimo sutarčiai taikytiname kainyne nurodyta, kad sutarties sudarymo mokestis (ne didesnis nei 45 proc. periodinių draudimo įmokų) ir sutarties administravimo mokestis (ne didesnis nei 13 proc. periodinių draudimo įmokų) yra atskaitomi pirmais ir antrais sutarties galiojimo metais.

Vertinant pareiškėjo supažindinimo su Investicinio draudimo sutarčiai taikomų mokesčių bei galimų išperkamuųjų sumų, nutraukus šią sutartį, apskaičiavimo tvarka ir jų dydžiais aplinkybes, pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 116 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad prieš sudarant draudimo sutartį draudikas draudėjui privalo suteikti informaciją apie palūkanų normos dydį, draudėjams tenkančios draudiko pelno dalies apskaičiavimo principus ir pelno dalies paskirstymo būdus, išperkamosios sumos nustatymo tvarką ir apytikrius išperkamosios sumos dydžius, jei sudaroma draudimo sutartis, susijusi su kapitalo kaupimu; esminę informaciją apie draudimo sutartims taikomą apmokestinimo tvarką ir kt. Pažymėtina, kad iki priimant sprendimą dėl Investicinio draudimo sutarties sudarymo pareiškėjui papildomai buvo parengtas ir pateiktas individualus draudimo pasiūlymas su preliminariais individualizuotais skaičiavimais, pateiktais sukauptos sumos ir išperkamuųjų sumų lentelėje, kurie atlikti atsižvelgiant į pageidaujamus draudimo įmokos dydžius, draudimo sumas, pasirinktą draudimo apsaugą, taikytinus mokesčius ir kitas individualias sąlygas. Kaip preliminarus pasiūlymo priedai, nurodyti Investicinio draudimo sutarčiai taikytinos Bendrosios ir Specialiosios sąlygos, kainynas, taip pat raštu rekomenduota prieš sudarant šią draudimo sutartį išsamiai ir atsakingai susipažinti su taikytinomis draudimo taisyklėmis, taikomais mokesčiais ir kitais atskaitymais (kainynu) bei kitomis draudimo sutarties sąlygomis, tam buvo suteikta pakankamai laiko. Pareiškėjas pasirašė jam pateiktą preliminarų pasiūlymą, taip patvirtino, kad jį tenkina pasiūlyme pateiktos preliminariosios Investicinio draudimo sutarties sąlygos ir prognozės. Pareiškėjas taip pat pasirašė visuose jam išduoto draudimo liudijimo lapuose, taip pakartotinai patvirtino sutinkantis su pasirašytos draudimo sutarties sąlygomis, įskaitant bendras sukauptos sumos ir išperkamuųjų sumų skaičiavimo sąlygas ir tvarką bei individualizuotus skaičiavimus.

Vertinant pareiškėjo nurodytas aplinkybes, susijusias su ikisutartinės informacijos apie Investicinio draudimo sutarties pagrindu mokamus mokesčius atskleidimu, t. y. kad, pareiškėjo teigimu, jam buvo suteikta klaidinanti informacija, kad, sudarius Investicinio draudimo sutartį, mokesčiai bus mokami tik pirmąjį šios sutarties galiojimo mėnesį, jos vertintinos Lietuvos bankui pateiktų dokumentų kontekste. Pažymėtina, kad pareiškėjas kartu su kreipimusi Lietuvos bankui nepateikė jokių savo nurodytas aplinkybes patvirtinančių įrodymų (pvz., pareiškėjo ir draudiko darbuotojo susirašinėjimo duomenų, pokalbių garso įrašų ir pan.), kurie leistų pagrįstai konstatuoti, kad iki sudarant Investicinio draudimo sutartį (arba ją sudarant) pareiškėjui buvo suteikta klaidinga informacija apie šios sutarties pagrindu taikytinus mokesčius (jų dydį ir taikymo trukmę). Taigi pareiškėjo kreipimasis ir jame keliams reikalavimas nėra pagrįsti objektyviais duomenimis, leidžiančiais patvirtinti pareiškėjo teiginį, kad jam buvo suteikta klaidinanti ikisutartinė informacija apie taikytinus mokesčius.

Todėl, remiantis Lietuvos bankui pateiktais įrodymais, negalima teigti, kad, pareiškėjas, vadovaudamasis Investicinio draudimo sutarties sąlygomis, turėjo pagrindą tikėtis, kad pagal šią sutartį mokami mokesčiai turės būti mokami tik pirmąjį Investicinio draudimo sutarties galiojimo mėnesį. Priešingai, Investicinio draudimo sutartį sudarančiose Specialiosiose sąlygose ir kainyne aiškiai nurodyta, kad pareiškėjo ginčijami sutarties sudarymo mokestis ir

sutarties administravimo mokestis yra atskaitomi pirmaisiais ir antraisiais sutarties galiojimo metais.

Dėl pagal sutartį kaupiamų ir išmokamų sumų dydžio

Pareiškėjas kreipimesi teigia, kad, sudarant Investicinio draudimo sutartį, draudiko atstovas nepaminėjo, kad, atsiimant sukauptas lėšas iki Investicinio draudimo sutarties pabaigos, reikia atkreipti dėmesį į išperkamosios sumos dydį – jis apie 2033 metus (planuotą Investicinio draudimo sutarties nutraukimo laiką) yra daugiau nei 4 000 eurų mažesnis už iki to laikotarpio planuojamų sumokėti draudimo įmokų sumą.

Atsakydamas į pareiškėjo teiginį, kad jam buvo pasiūlytas aiškiai nuostolingas draudimas ir nusiūpta svarbi informacija, draudikas pažymėjo, kad investicinis draudimas yra ilgalaikis produktas (nagrinėjamu atveju sutartis sudaryta 67 metų laikotarpiui), o jo pajamingumas tiesiogiai priklauso nuo faktinės investicijų grąžos, t. y. nuo draudėjo pasirinkimu su draudimo sutartimi susietų investicinių vienetų skaičiaus ir jų kainų: sukaupta suma laikotarpio pabaigoje nėra žinoma, ji gali būti mažesnė arba didesnė, nei tikimasi, o draudikas neteikia jokių garantijų dėl sukauptos sumos ir išperkamosios sumos dydžio, todėl nėra ir negali būti laikomas atsakingu už galimus draudėjo materialinius praradimus, atsiradusius dėl galimo neigiamo investavimo pajamingumo.

Vertinant pirmiau nurodytus ginčo šalių teiginius, pažymėtina, kad ginčo šalių sudaryta sutartis yra Investicinio draudimo sutartis. Konsultacijos protokole, prašyme sudaryti draudimo sutartį ir prašyme paskirstyti investicinio draudimo įmoką pareiškėjas savo parašu patvirtino, kad su Investicinio draudimo sutarties pobūdžiu, sąlygomis ir jam tenkančia investavimo rizika buvo išsamiai supažindintas iki atitinkamos sutarties sudarymo. Taigi pareiškėjas, sudarydamas Investicinio draudimo sutartį, kelis kartus pasirašytinai patvirtino, kad pasirinkdamas draudimo principu pagrįstą investavimo produktą supranta, įvertino ir prisiima visą investavimo riziką, jis supranta ir jam yra priimtina, jog visos investicinės pajamos ar visos nuostolis, gauti investuojant lėšas pagal draudėjo pasirinktas investavimo kryptis, atitinkamai keičia investicinių vienetų kainą, kuri gali tiek didėti, tiek mažėti, taip pat supranta, kad draudikas neatsako už draudėjo priimtų investicinių sprendimų investavimo rezultatus, investicinis pajamingumas nėra garantuojamas, kiekvienas investicinis veiksmas yra susijęs su rizika, t. y. galimais nuostoliais ar nepateisintais lūkesčiais, investavimas negarantuoja investuotų lėšų vertės išsaugojimo ir pan.

Remiantis Investicinio draudimo sutartį sudarančių Specialiųjų sąlygų 6.1 papunkčio nuostatomis, visa investavimo rizika tenka draudėjui: visos investicinės pajamos ar visos nuostolis, gauti investuojant lėšas pagal draudėjo pasirinktas investavimo kryptis, atitinkamai keičia investicinių vienetų kainą, kuri gali tiek didėti, tiek mažėti. Pagal Specialiųjų sąlygų 7.1 papunktį, sukaupta suma yra draudimo laikotarpiu sumokėtomis draudimo įmokomis sukaupta suma (atėmus sutartyje nustatytus mokesčius), kurios dydis tiesiogiai priklauso nuo su Sutartimi susietų investicinių vienetų skaičiaus ir jų kainų. Pagal Specialiųjų sąlygų 8.1 papunktį, išperkamoji suma apskaičiuojama iš pagal sutartį sukauptos sumos išskaičiuojant sutarties sudarymo ir vykdymo išlaidas. Išperkamosios sumos dydžiai procentais nuo sukauptos sumos bei apytikriai išperkamosios sumos dydžiai konkrečia valiuta yra nurodomi draudimo liudijimo priede.

Atkreiptinas dėmesys, kad kliento poreikių nustatymo anketoje, pildytoje iki sudarant Investicinio draudimo sutartį, pareiškėjas pažymėjo, kad norėtų pats prisiimti investavimo riziką, ir prašyme sudaryti draudimo sutartį nurodė, kad pageidauja sudaryti „Investicinio draudimo PLIUS“ rūšies sutartį. Be to, prieš sudarant Investicinio draudimo sutartį, pareiškėjui buvo parengtas ir pateiktas individualus preliminarus pasiūlymas su individualizuotais preliminariais sukauptos sumos ir išperkamosios sumos skaičiavimais „Sukauptos sumos ir išperkamųjų sumų pagal sutartį lentelėje“. Šioje lentelėje, draudiko teigimu, pateikiami galimi sukauptos sumos skaičiavimai pagal 3 skirtingus scenarijus: su 0 proc. metiniu pajamingumu, su 2,8 proc. metiniu pajamingumu ir su 5,5 proc. metiniu pajamingumu, tačiau taip pat akcentuojama, kad šie skaičiavimai yra tik preliminarūs ir turėtų būti vertinami tik kaip pavyzdys. Kaip matyti iš ginčo nagrinėjimo medžiagoje esančių dokumentų, pareiškėjas pasirašė kiekvieną preliminarus pasiūlymo lapą, pasiūlyme nurodytomis sąlygomis sudarė Investicinio draudimo sutartį ir pasirašė kiekvieną išduoto draudimo liudijimo lapą, taip patvirtindamas, kad visos Investicinio draudimo sutarties sąlygos, taip pat ir susijusios su kapitalo kaupimu ir draudėjui tenkančia investavimo rizika, jam yra priimtinos ir atitinka jo tikslus ir lūkesčius, siejamus su atitinkamos sutarties

sudarymu.

Kaip jau buvo minėta pirmiau, pareiškėjo nurodytas aplinkybes, kad sudaryta Investicinio draudimo sutartis neatitinka jo tikrosios valios ir lūkesčių, turėtų iki sutarties sudarymo, patvirtinančių įrodymų kartu su kreipimusi pareiškėjas Lietuvos bankui nepateikė, todėl kitaip vertinti pirmiau analizuotų šalių susitarimą sudarančių ir pareiškėjo parašu patvirtintų dokumentų nėra teisinio pagrindo.

Dėl reikalavimo nutraukti sutartį ir grąžinti sumokėtas draudimo įmokas pagrįstumo

Investicinio draudimo sutartį sudarančių Bendrųjų sąlygų 15.2.2 papunktyje nurodyta, kad bet kuriuo sutarties galiojimo laikotarpiu draudėjas turi teisę nutraukti sutartį apie tai pranešdamas draudikui raštu ne vėliau kaip prieš 30 (trisdešimt) dienų iki numatomos sutarties nutraukimo datos. Draudikas nutraukia sutartį ne vėliau kaip per 30 (trisdešimt) dienų nuo atitinkamo draudėjo prašymo gavimo dienos. Remiantis Bendrųjų sąlygų 15.2.3 papunkčiu, tuo atveju, kai Investicinio draudimo sutartis nutraukiama draudėjo reikalavimu draudikui (nustačius jo kaltę) pažeidus sutarties sąlygas, draudėjui grąžinamos sumokėtos draudimo įmokos, šioje sutartyje numatytos draudimo išmokos, o pagal 15.2.4 papunktį, tuo atveju, jei sutartis nutraukiama draudėjo iniciatyva, nesant draudiko kaltės, draudėjui išmokama išperkamoji suma.

Vadinasi, remiantis minėtomis Bendrųjų sąlygų nuostatomis, Investicinio draudimo sutartis gali būti nutraukta laikantis pirmiau nurodytos tvarkos, tačiau, nesant (nenustačius) draudiko kaltės, lėmusios poreikį sutartį nutraukti, draudimo įmokos, sumokėtos pagal šią sutartį, pareiškėjui nėra grąžintinos. Taigi, siekdamas nutraukti su draudiku sudarytą Investicinio draudimo sutartį, pareiškėjas, laikydamasis Bendrosiose sąlygose nustatytos tvarkos, turėtų draudikui raštu ne vėliau kaip prieš 30 (trisdešimt) dienų iki numatomos sutarties nutraukimo datos pateikti prašymą, tokiu atveju pareiškėjui turėtų būti išmokama išperkamoji suma, apskaičiuojama Specialiųjų sąlygų 7.1 papunktyje nustatyta tvarka.

Atsižvelgiant į visa tai, kas nurodyta pirmiau – konstatuotas ginčo aplinkybes, analizuotas ginčo šalių sudarytos sutarties ir teisės aktų nuostatas, darytina išvada, kad pareiškėjas nepagrindė draudikui keliamo reikalavimo nutraukti Investicinio draudimo sutartį, grąžinant visas pagal šią sutartį sumokėtas draudimo įmokas, todėl jis atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo A. S. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius